

Brzezińska, Jadwiga

36-ty Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 49/1, 161-168

2004

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podczas sesji zaprezentowano również najnowszą publikację Muzeum St. Staszica: krytyczną edycję wiersza Woltera o trzęsieniu ziemi w Lizbonie wraz z jego polskimi przekładami z epoki oświecenia. Tom zawiera poemat Woltera w oryginale oraz przekłady Staszica – dwa prozą i jeden wierszem (1779, przed 1815, 1815), a także tłumaczenia Jacka I. Przybylskiego (1780) oraz Jana K.K. Chodaniego (1795). Autorem opracowania jest dr Jacek Wójcicki z Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie.

Józef Olejniczak
Muzeum St. Staszica
Piła

36-TY MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORII FARMACJI

W dniach 24–27 września 2003 r. odbył się w Sinaia (Rumunia) międzynarodowy Kongres Historii Farmacji, którego organizatorem i gospodarzem było Rumuńskie Towarzystwo Historii Farmacji.

Międzynarodowe Kongresy Historii Farmacji odbywają się co 2 lata według pewnego ustalonego programu, kolejno w różnych krajach. Mają zwykle świetną oprawę i stanowią znaczące wydarzenie naukowe.

O organizację takich kongresów troszczy się Międzynarodowe Towarzystwo Historii Farmacji (IGGP = Internationale Gesellschaft für Geschichte der Pharmazie), do którego należą krajowe towarzystwa historii farmacji, także Zespół Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego.

Uroczyste otwarcie 36-tego Międzynarodowego Kongresu Historii Farmacji w Sinaia odbyło się w dniu 25 września 2003 r. w Niebieskiej Sali hotelu New-Montana. Uczestników powitała w imieniu organizatorów pani prof. dr Ana Carata, prezes Rumuńskiego Towarzystwa Historii Farmacji, oddając następnie głos przedstawicielowi prezydenta Rumunii Jona Iliescu. Wyraził on radość z faktu, że obrady szacownego grona naukowego z całego świata odbywają się w Rumunii i zapewnił o wielkich staraniach władz państwowych o rozwój nauk. Następnie przemówienia powitalne wygłosił burmistrz miasta Sinai, prezes Międzynarodowego Towarzystwa Historii Farmacji prof. dr François Ledermann, prezydent Międzynarodowej Akademii Historii Farmacji prof. dr Wolf-Dieter Müller-Jahnke, minister zdrowia Rumunii, dziekan Wydziału Farmaceutycznego w Bukareszcie.

Tematyka obrad kongresu w Sinai dotyczyła dwóch dziedzin: muzeologii farmaceutycznej oraz źródeł do badań z zakresu historii farmacji. Obok tych podstawowych tematów pojawiały się także inne zagadnienia.

Pierwszy dłuższy wykład plenarny wygłosił dr Constantin Iugulescu, były wieloletni prezes Rumuńskiego Towarzystwa Historii Farmacji. Przedstawił on

**AL 36- LEA CONGRES INTERNACIONAL
DE ISTORIA FARMACIEI
București - Sinaia, 24 - 27 septembrie 2003**

bazę źródłową do badań naukowych z zakresu historii farmacji oraz osiągnięcia w zakresie tych badań.

Drugi referat plenarny pt. „*Archiwum Farmacji*” jako źródło do historii farmacji i muzeologii wygłosił prof. dr Christoph Friedrich z Uniwersytetu w Marburgu. Współautorem referatu był prof. Wolf-Dieter Müller-Jahnke. Zaprezentowali oni wydawnictwo naukowe, miesięcznik pt. „*Pharmazie-Archiv*”, które obaj od 5 lat redagują. Pismo to dostarcza czytelnikom miesięcznie 5 dużych reprodukcji obrazów (A4) z odpowiednim komentarzem tekstu. W zamyśle autorów jest przedstawienie ilustrowanych dziejów farmacji według pięciu działów tematycznych: środki lecznicze, apteka, farmaceuta, utensylia apteczne, przemysł farmaceutyczny. Dotąd ukazało się przeszło 500 artystycznych fotografii tego wydawnictwa, tworząc piękny album ilustrujący dzieje farmacji.

W programie kongresu znalazły się jeszcze dwa referaty plenarne. Jeden wygłosił dr Antonio Corvi, prezes włoskiego Towarzystwa Historii Farmacji, właściciel apteki i prywatnego muzeum farmacji w Piacencie. Scharakteryzował on muzealia farmaceutyczne we Włoszech. Drugi wykład plenarny przedstawiła prof. dr Ana Carata z Wydziału Farmaceutycznego w Bukareszcie. Omówiła ona powstanie Muzeum Narodowego Historii Farmacji w Bukareszcie i jego rozwój, do czego walenie przyczynił się dr Constantin Iugulescu, współautor referatu.

Dalsze obrady odbywały się w trzech równoległych sekcjach, w dniach 25 i 26 września 2003 r. Polskę reprezentowały trzy osoby: dr Iwona Arabas, pracownik naukowy IHN PAN w Warszawie i kustosz Muzeum Farmacji w Warszawie, zaprezentowała w języku angielskim doniesienie pod tytułem *Ojciec polskiego i światowego przemysłu naftowego – polski farmaceuta Ignacy Łukasiewicz*. Dr Jadwiga Brzezińska, sekretarz Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm, wygłosiła

Ryc. 1. Pałac królewski w Sinaia

Ryc. 2. Zamek Królewski w Bran.

Ryc. 3. Sinaia (Rumunia) – Widok z okna Hotelu Intercontinental, gdzie odbywał się 36-ty Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji (24–27.09.2003 r.).

Ryc. 4. Sinaia 27.09.2003 r.
– 36-ty Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji

referat *Wizytacja aptek kołobrzeskich w XVII wieku*. Doc. dr hab. Anita Magowska przedstawiła doniesienie (współautor Karol Marcinkowski) *Bioarcheologia i jej znaczenie dla historii polskiej farmacji*. Wszystkie referaty polskich historyków farmacji spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników kongresu i ocenione zostały wysoko. Wypada jeszcze zaznaczyć, że doc. dr Anita Magowska przewodniczyła sesji poświęconej archeologii farmaceutycznej, a dr Jadwiga Brzezińska przewodniczyła sesji historycznych zagadnień aptekarskich.

W sumie wygłoszono na kongresie 80 referatów historycznych na piętnastu sesjach. Ponadto przedstawiano 20 posterów. Językiem obrad był angielski, francuski, niemiecki, włoski i hiszpański.

Ostatniego dnia kongresu odbyła się konferencja okrągłego stołu, podczas której reprezentanci 10 państw przedstawili swe propozycje dotyczące możliwości wpływu krajowych towarzystw historii farmacji na rozwój badań naukowych. Przedstawicielem Polski w tej dyskusji była dr Jadwiga Brzezińska, sekretarz generalny Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm. Podkreśliła ona, że bez zaplecza w postaci Instytutów Historii Farmacji oraz promotorów – nie da się zintensyfikować badań naukowych. Ważną rolą krajowych towarzystw naukowych jest też akcja popularyzatorska w społeczeństwie i zawodzie. Ma ona zachęcić młodych farmaceutów do podejmowania badań, a wszystkim uświadomić wartość przedmiotów zabytkowych i potrzebę gromadzenia dokumentacji bieżącej. Koordynatorem dyskusji był prof. Charles Liebert.

Zamykając 36-ty Kongres Historii Farmacji w Sinai w dniu 27 września 2003r, prof. François Ledermann, prezes Międzynarodowego Towarzystwa Historii Farmacji podziękował pani prof. dr Anie Caracie oraz całemu Rumuńskiemu Towarzystwu Historii Farmacji za trudy związane z organizowaniem kongresu. Natomiast prof. dr Peter Worling zaprosił na kolejny 37 Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji, który odbędzie się za dwa lata w Edynburgu w Szkocji w dniu 22–24 czerwca 2005 r.

Wypada zaznaczyć, że częścią wstępną Kongresu w Sinai były obrady Międzynarodowego Towarzystwa Historii Farmacji, najpierw ścisłego zarządu, a później otwarte posiedzenie ogólne, podczas którego zarząd składał sprawozdanie z działalności i rozliczał się z wydatków.

Jest w zwyczaju, że podczas Międzynarodowych Kongresów Historii Farmacji odbywa się również uroczyste posiedzenie Międzynarodowej Akademii Historii Farmacji – Academie Interationale d’Histoire de la Pharmacie. Ta międzynarodowa organizacja skupia wąskie grono naukowców zajmujących się historią farmacji, z różnych krajów świata. Początkowo statut Akademii przewidywał 2 delegatów z każdego państwa jako członków Akademii. Później poszerzono ten limit, proporcjonalnie do liczby mieszkańców danego kraju oraz wyłączono z limitu członków – emerytów. Aktualnie prezydentem Akademii (AIHP) jest prof. Wolf-Dieter Müller-Jahnke. Członkowie Akademii opłacają

pewną składkę i otrzymują czasopismo „Communicationes”, organ Akademii. Językiem obrad jest francuski. Co 2 lata podczas uroczystego posiedzenia (Seance Publique Solennelle) odbywa się ceremonia przyjmowania do Akademii nowych członków.

Organizatorzy Kongresu w Sinai zaplanowali posiedzenie Międzynarodowej Akademii Historii Farmacji na godz. 19⁰⁰ w dniu 25 września 2003 roku w pięknym pałacu, obecnie hotelu Aro w Braszowie. W spotkaniu tym – na podstawie specjalnych zaproszeń – mogli wziąć udział wszyscy uczestnicy Kongresu. Członkowie Akademii zajęli jednak specjalne miejsca na początku sali i wyróżniali się, zawieszoną na szyi wstęgą z medalem Akademii. Posiedzenie otworzył prezydent Akademii prof. dr Wolf-Dieter Müller-Jahnke dłuższym przemówieniem. Następnie sekretarz generalny akademii, prof. dr Evangelia Varella, odczytała sprawozdanie z działalności za ubiegłe 2 lata.

Ważnym punktem posiedzenia było uroczyste przyjęcie nowych członków, wprowadzonych do szacownego gremium przez rekomendację dwóch innych członków – akademików. W 2003 roku zostało przyjętych 8 osób, w tym 2 z Węgier i po jednej osobie z USA, Turcji, Niemiec, Argentyny, Polski i Rumunii.

Prezydent Akademii odczytywał kolejno nazwiska nowych Akademików i ich krótką charakterystykę. Wymieniona osoba podchodziła wówczas do stołu prezydenckiego. Otrzymywała z rąk prezydenta AIHP dokument nominacji na Akademika, przyjmowała gratulacje od wszystkich członków prezydium, a sekretarz Akademii zawieszała na szyi nowo mianowanej osoby – medal Akademii na błękitnej wstędze. Wydarzenie to było fotografowane z zapalem przez kolegów. Dla Polski miało ono duże znaczenie, ponieważ w trakcie tej uroczystości do grona członków Akademii Międzynarodowej została przyjęta doc. dr hab. Anita Magowska, adiunkt Wydziału Farmaceutycznego w Poznaniu.

W dalszej części posiedzenia wręczono nagrodę i medal imienia Marii del Carmen Frances. Nagrodę otrzymała dr Sabine Anagnostou z Niemiec, a medal – prof. dr Glenn Sonnendecker z USA.

Następnie nagrodzona dr S. Anagnostou przedstawiła wyniki swych badań, a prof. Oliver Lafont z Francji wygłosił wykład plenarny na temat ewolucji statutów wspólnot aptekarskich. Po zamknięciu obrad przez prezydenta Akademii, odbyła się uroczysta kolacja w pięknej restauracji Pałacu Aro.

Należy dodać, że w dniu 26 września 2003 roku prezydium Międzynarodowej Akademii Historii Farmacji spotkało się z kilku nowymi członkami na uroczystym obiedzie w pałacu w Peles. Ten z przepychem urządzony pałacyk, służył za rezydencję gości politycznych wysokiej rangi. Jeszcze obecnie jest wydzielony z reszty obiektów pałacu – muzeum w Peles i strzeżony przez specjalną policyjną ochronę. W ekskluzywnej restauracji tego pałacyku, podczas bardzo wykwintnego obiadu, prezydent Akademii Historii Farmacji omówił różne zagadnienia dotyczące dalszej działalności Akademii.

Wielkim wyróżnieniem delegacji polskiej było zaproszenie do udziału w tym wąskim spotkaniu Akademików (15 osób) dr Iwony Arabas oraz dr Jadwigi Brzezińskiej. Ta ostatnia przypomniała w trakcie obrad, że czasopismo Akademii pt. „Communicationes” obchodzi 10-letni jubileusz i z tej racji należą się gratulacje jej redaktorowi naczelnemu, prof. dr Pierre Julien.

W 36-tym Międzynarodowym Kongresie Historii Farmacji w Sinai wzięły udział 253 osoby, w tym 122 z Rumunii. Z pozostałych krajów najliczniej przybyli Niemcy (24 osoby), Francuzi (20 osób), Włosi (15 osób), Hiszpanie (11 osób) i Szwajcarzy (7 osób). Pozostałe kraje miały mniej liczne delegacje i tak: Wielka Brytania – 6 osób, Szwecja, Norwegia i Mołdawia – po 5 osób, Holandia, Polska, Serbia i Węgry po – 3 osoby, Bułgaria, Austria, Dania, Szkocja, Finlandia i Argentyna – po 2 osoby. Po 1 osobie przybyło z Belgii, Grecji, Litwy, Turcji, Japonii, Indii, Bośni – Hercegowiny i Australii.

Każdy Kongres międzynarodowy jest również okazją do towarzyskich spotkań, które utrwalają więzi przyjacielskie między przedstawicielami różnych narodów. Takim miłym akcentem towarzyskim jest zwykle koktajl powitalny pierwszego dnia oraz uroczysta kolacja pod koniec obrad. Gospodarze przygotowali na tę kolację specjalny program artystyczny, na który złożyły się pieśni i tańce zespołów ludowych, prezentujące folklor rumuński.

Rumuńskie Towarzystwo Historii Farmacji, które było gospodarzem 36-tego Kongresu, jest prężną i liczną organizacją o dużych tradycjach. Ma swoje zaplecze w kadrach naukowych wydziałów farmaceutycznych kilku uniwersytetów, a szczególnie w Bukareszcie oraz licznych Muzeach Farmacji. Wieloletni prezes Rumuńskiego Towarzystwa Farmacji, dr Constantin Iugulescu, od wielu lat reprezentuje historię farmacji w Rumuńskiej Akademii Nauk w Bukareszcie. Rumuńscy historycy farmacji mogą się poszczycić dużymi osiągnięciami naukowymi i organizacyjnymi. Co roku organizują sympozja naukowe, a także biorą udział w różnych zagranicznych konferencjach naukowych i międzynarodowych Kongresach Historii Farmacji. Ogromne zaangażowanie społeczne rumuńskich farmaceutów dla rozwoju historii farmacji może służyć na wzór dla innych krajów.

Organizatorzy wybrali na miejsce Kongresu w Rumunii nie stolicę Bukareszt, ale pięknie położoną miejscowość w górach, Sinaie. Miejscowość ta często gości kongresy zagraniczne i krajowe (w tym samym czasie odbywał się kongres kardiologów). Wynika to z faktu atrakcyjnego położenia oraz istnienia tam dużej i taniej bazy hotelowej. Sinaia jest modną w Rumunii miejscowością turystyczną – latem i zimą, ze względu na swe walory klimatyczne i piękne położenie na zboczu gór Karpat Południowych. Zimą funkcjonuje tam kolejka linowa i wyciąg narciarski. O innej porze roku – oferuje się wspinaczki górskie i spacery szlakiem turystycznym, umożliwiającym podziwianie piękna przyrody. Miasto nastawione jest na obsługę turystów, a bogato zaopatrzone sklepy przy głównej ulicy oferują drogie artykuły wyposażenia turystycznego i pamiątkarskiego. Wspinając się

na stoki gór można podziwiać wspaniałe liczne pałacyki, wille i daczki, często o zabytkowej architekturze, świadczące o bogactwie właścicieli.

Oprócz Sinai goście zwiedzali pobliskie miasto okręgowe Braşzów, liczące ćwierć miliona mieszkańców, ważny ośrodek przemysłowy i kulturalny. Według przewodników Stare Miasto Braşzowa porównywane jest do Krakowa ze względu na piękne stare kamieniczki mieszczańskie pochodzące z XVIII i XIX wieku oraz liczne zabytki architektury z XV wieku: brama, 3 baszty, fragmenty murów, katedra gotycka z XV wieku zwana „czarnym kościołem”, oraz kościoły św. Mikołaja i Bartłomieja z XV wieku.

Po zakończeniu kongresu goście zagraniczni zwiedzili pałac Bran oraz pałac Hohenzollernów w Peles. Rezydencja królewska w Peles składa się z 3 pałaców. Największy i najstarszy pochodzi z 1873–83 roku, zbudowany jest w stylu eklektycznym, zawiera różne elementy architektoniczne gotyku i renesansu. Budzi podziw urozmaiceniem i malowniczością. Obecnie mieści się tam muzeum.

W odległości 20 km od Braşzowa w Bran znajduje się na wysokim skalistym wzgórzu pięknie zachowany zamek średniowieczny z 1377 roku. Grube półmetrowe mury, surowe wnętrza i wyposażenie, labirynty sal w 5 kondygnacjach i długie wewnętrzne krużganki – wywierają duże wrażenie na zwiedzających. Zamek posiada swoją legendę o Drakuli. Był przez pewien czas siedzibą królewskiej rodziny. Z okazji 36–tego Międzynarodowego Kongresu Historii Farmacji w Sinaia poczta rumuńska wydała specjalną kopertę i okolicznościowy stempel.

Podsumowując 36–ty Kongres Historii Farmacji w Sinaia należy stwierdzić, że dostarczył on uczestnikom wiele wrażeń i inspiracji, a nawiązane kontakty naukowe trwale umocniły pozytywny wizerunek polskich historyków farmacji.

Jadwiga Brzezińska
Zespół Historii Farmacji PTF
Kołobrzeg

SESJA JUBILEUSZOWA
90-LECIA INSTYTUTU BOTANIKI
I 220-LECIA OGRODU BOTANICZNEGO UJ
PT. „NAUKOWE SZKOŁY BOTANICZNE W KRAKOWIE
– TRADYCJE I NOWE ZADANIA”
(KRAKÓW, 27–28 WRZEŚNIA 2003)

W dniach 27–28 września 2003 r. odbyła się w Krakowie sesja naukowa pt. *Naukowe szkoły botaniczne w Krakowie – tradycje i nowe zadania*, zorganizowana przez Instytut Botaniki i Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Sekcję Historii Botaniki Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Pretekstem urządzenia tego interdyscyplinarnego sympozjum, w którym wzięło udział ponad 80 osób z wielu ośrodków, był podwójny jubileusz: 220-lecia najstarszego w Polsce Ogródu